

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи муҳофизат ва истифодаи олами наботот

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2004, №5, мод.342; соли 2007, №7, мод.691; соли 2008, №1 қисми 2, мод.18)

Маҷлиси намояндагон 31-уми марти соли 2004 қабул кардааст
Маҷлиси миллий 29-уми апрели соли 2004 қонибдорӣ намудааст

Қонуни мазкур принципҳои сиёсати Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи муҳофизат ва истифодаи оқилонаи олами наботот таҳким баҳшида, асосҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии ин соҳаро муайян намуда, ба ҳифз ва барқарор кардани захираҳои олами наботот нигаронида шудааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

растаниҳо (чун объектҳои олами наботот)—организмҳои, ки ба воситаи чанин, ҳосилаҳо, тухмиҳо ва қисмҳои вегетативӣ (аз ҷумла занбурӯғҳо, обсабзҳо, ушнаҳо, гулсангҳо, фарншақлҳо) афзуда, қобиланд ба тавассути нуру гармии офтоб, аз пайвастагҳои ғайриорганикӣ моддаҳои органикиро синтез намоянд;

объектҳои олами наботот ё захираҳои табиӣ наботот - ҳамаи намудҳои растаниҳои худрӯй: қисмҳои рӯзаминӣ ва зеризаминӣ онҳо, аз ҷумла решаҳои тухмӣ, гул, алафзор, гиёҳҳои доруворӣ ва техникаӣ, меваҳои ҳосили буттаҳои худрӯй, растаниҳои нодир ва таҳти ҳатари нестшавӣ қарордошта, дарахтон, гурӯҳи дарахтон, буттаҳо, ниҳолҳои дарахтон ва буттаҳои найшакар, қамишзор, инчунин обсабзҳо, набототи ушнамонанд, занбурӯғҳо, гулсангҳо ва ғайра мебошанд.

Объектҳои олами наботот тақсим мешаванд:

- аз рӯи табиӣ: ба растаниҳои озукавӣ, хӯроки чорво, доруворӣ ва техникаӣ;

- аз рӯи паҳншавӣ: зиёдпаҳншуда, маҳдудан паҳншуда, нодир, таҳти ҳатари нестшавӣ қарордошта;

олами наботот (растаниҳо)-гурӯҳи навъҳои табиӣ аз ҷиҳати таркиб, сохт, мавқеъ ва аҳамияташон гуногуни наботот ё гурӯҳи растаниҳо аст, ки ба таркиби гуногуни фитосенотоз (ҷараёни ташаккули инкишофи растани) ва замони пайдоиш муттаҳид гардида, замин ё худудҳои алоҳидаи онро пушонда, ба миқдор ва вобастагии гурӯҳҳои гуногуни растаниҳо, масоҳат, сохт ва ҷараёни инкишофи онҳо, инчунин маҷмӯи шаклҳои фаъолияти организми растаниҳо муайян карда мешаванд;

гурӯҳи растаниҳо-маҷмӯи навъҳои растаниҳо мебошанд, ки дар худуди яхела рӯида, намуди таркибӣ ва сохти онҳо ба муносибатҳои мураккаби байни ҳамдигар, бо ҳайвонот ва муҳити зист саҳт вобастагӣ дорад;

гурӯҳ- маҷмӯи организмҳои дорои аломатҳои кори гуногун дар доираи худуди яхела мебошад;

лимит - миқдори муқарраргардидаи ниҳони хорич намудани объектҳои олами наботот, ки бо назардошти вайрон нашудани гуногунии биологӣ муайян карда шудааст;

коллексияҳои ботаникӣ- коллексияҳои зиндаи боғҳои ботаникӣ, паркҳои дендрологӣ, ҷаҳорбоғҳо, гармхонаҳо, ниҳолхонаҳо ва дигар манбаҳои генетикии тухмиҳо, инчунин гербарийҳо ва дигар қисму маҳсулоти ҷамъовардаи растаниҳо.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муҳофизат ва истифодаи олами наботот

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муҳофизат ва истифодаи олами наботот ба Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъриӣ ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофкардаи Ҷумҳурии Тоҷикистон иборат аст.

Моддаи 3. Принципҳои муҳофизат, истифода ва барқарор кардани объектҳои олами наботот

ҳангоми ба нақшагири ва татбиқи ҷарабиниҳо оид ба муҳофизат, истифодаи оқилонаи объектҳои олами наботот, ҷарабиниҳо, ки ба муҳити сабзии онҳо ё ҳолати ин объектҳо таъсир мерасонанд, принципҳои зерин бояд риоя карда шаванд:

- ҷуброни зараре, ки ба объектҳои олами наботот расидааст ва истифодаи ин маблағ барои барқарор намудани зарари расонидашуда;

- дар шароити табиӣ нигоҳ доштани гуногунии биологӣ растаниҳои худрӯй ва гурӯҳи растаниҳои табиӣ, ки онҳо ба вучуд овардаанд;

- муҳофизати муҳити нашъунамои растаниҳои худрӯй ва гурӯҳи растаниҳои табиӣ, ки онҳо ташкил медиҳанд;

- барқарор қардан ва нигоҳ доштани пуррагии навъҳои растаниҳои нодири таҳти хатари нестшавӣ қарордошта, инчунин намудҳои растаниҳои хурдӯи эндемӣ (гурӯҳи набототи аз ҷиҳати паҳншавӣ маҳдуд), қадимӣ ва дигар растаниҳо, ки ба муҳофизат эҳтиёҷ доранд;
- истифодаи илман асоснок ва барқароркунии захираҳои табиӣ растаниҳо;
- эҳтиёт қардани хусусиятҳои олами наботот дар бобати муҳофизати об, хок, ба вучуд овардани муҳит, шароити истироҳат, барқароркунӣ ва дигар хусусиятҳои ғойданоки он баҳри ҳифзи саломати аҳоли, беҳсозии муҳити зист ва инкишофи хоҷагии халқ;
- муҳофизати объектҳои олами наботот аз сӯхтор, сел, равандҳои бодлесӣ (эрозия) ва дигар офатҳои табиӣ, инчунин аз ҳашароти зараррасон ва касалиҳо;
- танзими паҳншавӣ ва миқдори намудҳои растаниҳои хурдӯи барои пешгирии зараре, ки ба табиати зинда, хоҷагии халқ ва аҳоли мерасад;
- истифодаи пулакии объектҳои олами наботот.

Моддаи 4. Истифодаи олами наботот

Олами набототи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун асоси ҳаёту ғайолияти мардуми Тоҷикистон истифода бурда шуда, таҳти муҳофизати махсуси давлат қарор мегирад.

Моддаи 5. ҳуқуқи вазифаҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаи муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ мутобики қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд:

- ба мавзеи гурӯҳи растаниҳои моликияти давлатӣ, ба истиснои ҳудудҳои табиӣ махсус муҳофизатшаванда озодона раво кунанд;
- объектҳои олами набототро истифода баранд;
- маҳсулоти олами набототро, ки дар ихтиёрашон аст ва тайёр (ҷамъоварӣ) қарда шудааст, инчунин даромади аз фурӯши онҳо ба даст омадаро аз рӯи салоҳияти худ истифода ва харч кунанд;
- ҷуброни зараре (аз ҷумла ғойдаи аз даст рафтае)- ро, ки дар натиҷаи поймол қардани ҳуқуқи истифодабарандагон расонда шудааст, талаб намоянд;
- дар ҳалли масъалаҳои вобаста ба мелиоратсияи заминҳои, ки бо объектҳои олами наботот ҳамҳудуд ҳастанд, иштирок кунанд.

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ вазифадоранд:

- талаботро оид ба муҳофизат ва истифодаи объектҳои олами наботот, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар қардааст, риоя намоянд;
- ба бадшавии муҳити нашъунамои объектҳои олами наботот, ба нобудшавӣ ва осеб расонидан ба растаниҳои хурдӯи, ифлос қардани маҳалли нашъунамои онҳо, вайрон қардани қоидаҳои беҳатарии сӯхтор роҳ надиханд, ҳангоми ҷамъоварӣ ва тайёр қардани ашёи хоми растаниҳои хурдӯи технологияи муҳофизати табиатро риоя кунанд;
- пуррагии гурӯҳи растаниҳои табиӣро вайрон нақунанд, барои нигоҳ доштани гуногунии намудҳои онҳо, афзоиши маҳсулнокии марғзорҳо (дарахтзорҳо), тухмию меваҳо ва дигар маҳсулот мусоидат намоянд;
- ба мақомоти ваколатдоре, ки кадастр ва мониторинги объектҳои олами набототро ба роҳ монда, ба муҳофизат ва истифодаи объектҳои олами наботот назорат мебаранд, ёрии ҳамаҷониба расонанд;
- дар бобати мубориза бо намудҳои карантиншавандаи наботот, растаниҳои бегона, ҳашароти зараррасон ва касалиҳои растаниҳои хурдӯи, оид ба пешгирии бодлесии (эрозияи) хок, ботлоқшавӣ, обзеркунӣ, шӯршавӣ, ифлосшавӣ, пастравии ҳосилнокии замин ва дигар омилҳои кор баранд;
- ҳаққи истифодаи захираҳои табиӣ растаниҳоро саривақт пардохт намоянд;
- ба бадшавии ҳолати дигари захираҳои табиӣ роҳ надиханд;
- ҳуқуқи иҷоракорон, дигар истифодабарандагон, инчунин истифодабарандагони ҳамсоии объектҳои олами набототро поймол нақунанд;
- дигар талаботи муҳофизат ва истифодаи оқилонаи объектҳои олами набототро, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ қардааст, иҷро намоянд.

Моддаи 6. Пардохти истифодаи объектҳои олами наботот

Истифодаи объектҳои олами наботот (ба ғайр аз намудҳои истифода, ки дар сарҳатҳои яқум, дуҷум, чорум ва шашуми моддаи 13 ҳамин Қонун нишон дода шудааст) дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт қарда мешаванд, агар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ нақарда бошад.

Андозаи пардохти музд вобаста ба намуд, мақсад ва ҳаҷми истифодаи объектҳои олами наботот бо назардошти маҳалли қойғиршавӣ, маҳсулнокии биологияи ҳудуд ва дигар омилҳои экологӣ муқаррар қарда мешавад.

Тартиби ҳисобкунӣ ва ҳаҷми меъёрҳои пардохти муздро барои истифодаи объектҳои олами наботот Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад.

Пардохти музди истифодаи объектҳои олами наботот истифодабарандагони табиатро аз иҷрои чорабиниҳо оид ба муҳофизати объектҳои олами наботот, муҳити нашъунамои онҳо ва ҷуброни зарари расонидашуда озод намекунад.

Маблағи пардохти истифодаи объектҳои олами наботот, ки мувофиқи тартиби муқарраршуда ба фондҳои ҷумҳурӣ ва маҳаллӣ дохил мегардад, дар навбати аввал барои муҳофизат ва барқарор намудани объектҳои олами набототе, ки ба Китоби Сурх дохил карда шудаанд, ба роҳ мондани кадастри давлатӣ ва мониторинги олами наботот харҷ карда мешавад. (ҚЧТ аз 5.01.08 №353)

БОБИ 2.

ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ МУҲОФИЗАТ, ИСТИФОДА ВА БАРҚАРОРКУНИИ ОБЪЕКТҲОИ ОЛАМИ НАБОТОТ

Моддаи 7. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими муносибатҳо оид ба муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими муносибатҳо оид ба муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот инҳо мансубанд:

- таҳия ва яқоя бо мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ иҷро намудани барномаҳои ҷумҳуриявӣ оид ба муҳофизат ва истифодаи оқилона, барқароркунии, афзун гардондани маҳсулноқӣ, устувории объектҳои олами наботот дар маҷмӯъ бо дигар чорабиниҳои ҳифзи табиат;

- тасдиқи барномаҳои давлатӣ дар соҳаи муҳофизат, истифодаи оқилона ва барқароркунии объектҳои олами наботот, маблағгузорӣ, ҳавасмандгардонӣ ва таъминоти моддию техникаи чорабиниҳои дорои аҳамияти ҷумҳуриявӣ дар соҳаи мазкур;

- ҳамоҳангсозии фаъолияти вазоратҳо, идораҳо ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, доир ба масъалаҳои муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот;

- тасдиқи тартиби ҳисоб кардан ва татбиқ намудани меъёрҳои пардохти музди истифодаи объектҳои олами наботот;

- тасдиқи тартиби бурдани кадастр ва мониторинги ҳолати олами набототи ҷумҳурӣ;

- муқаррар намудани системаи чорабиниҳо оид ба истифода ва нигоҳубини оқилонаи марғзорҳо барои минтақаҳои табиӣ чуғрофӣ;

- муқаррар намудани тартиби гузаронидани назорати давлатӣ доир ба муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот;

- муайян намудани мақомоти ваколатдори махсуси давлатӣ оид ба муҳофизат, истифода ва барқароркунии олами наботот;

- иҷрои дигар вазифаҳо тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 8. Салоҳияти мақомоти ваколатдори махсуси давлатӣ оид ба муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот

Ба салоҳияти мақомоти ваколатдори махсуси давлатӣ оид ба муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот (минбаъд мақомоти ваколатдор) инҳо дохил мешаванд:

- амалӣ гардондани сиёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот;

- муқаррар намудани қоидаҳои муҳофизат, истифодаи оқилона ва барқароркунии объектҳои олами наботот, муайян кардани андозаю меъёрҳои истифодаи захираҳои наботот;

- назорати давлатии муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот;

- таҳияи Низомномаи Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон яқоя бо Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомотҳои манфиатдор;

- таҳия ва тасдиқи стандартҳо, қоида ва меъёрҳо дар соҳаи муҳофизат, истифода ва аз нав барқароркунии минтақаҳои олами наботот;

- ворид намудани пешниҳодҳо доир ба объектҳои олами наботот ба Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- иҷрои дигар вазифаҳо тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

БОБИ 3.

МУҲОФИЗАТ ВА ИСТИФОДАИ ОБЪЕКТҲОИ ОЛАМИ НАБОТОТ

Моддаи 9. Мақсад ва вазифаҳои муҳофизати объектҳои олами наботот

Таъмини риояи чораҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ, иқтисодӣ ва дигар чораҳои, ки барои нигоҳдории муҳити нашъунамои растаниҳои хурдӯй ва гурӯҳи ташкилкунандаи онҳо, истифодаи оқилона ва муҳофизати онҳо аз таъсири манфии антропогенӣ барои зиёд кардани қобилияти барқароршавӣ, маҳсулноқӣ ва устувории онҳо мақсади асосӣ ва вазифаҳои муҳофизати объектҳои олами наботот мебошад.

Муҳофизати гурӯҳи табиӣ растаниҳо бояд дар асоси муносибати комплексӣ ба онҳо, чун ба ташаққули мураккаби системаҳои экологӣ сурат гирад.

Моддаи 10. Талаботи асосии муҳофизати объектҳои олами наботот

Истифодабарандагони объектҳои олами наботот бо мақсади муҳофизати ин объектҳо бояд талаботи зеринро иҷро намоянд:

- муҳофизати муҳити нашъунамои растаниҳои хурдӯй ва гурӯҳи онҳо;

- истифодаи оқилонаи ҳудудҳое, ки гурӯҳи растаниҳои табииро фаро гирифтаанд;
- муҳофизати объектҳои ба онҳо вобасташуда аз истифодаи худсарона ва дигар конуншиканиҳо;
- ҳимояи объектҳои марғзори ба онҳо вобасташуда аз таъсири антропогенӣ;
- пешгирии намудани вайронкунии қоидаҳои меъёрҳои муҳофизат, истифодаи оқилона ва барқароркунии объектҳои олами наботот;
- пешгирии пайдоиш ва барҳам додани сӯхторҳо дар гурӯҳи растаниҳо;
- аз нобудшавӣ пешгирии қардани объектҳои марғзорҳо ҳангоми амалӣ гаштани чараҳои истехсолот ва истифодаи воситаҳои нақлиёт;
- барқарор кардан, баланд бардоштани устуворӣ ва маҳсулнокии объектҳои олами наботот;
- риояи низоми муҳофизати намудҳои растаниҳо ва гурӯҳи растаниҳои нодир, эндемӣ, қадима ва зери хатари нестшавӣ қарордошта, ки ба Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда шудаанд;
- муҳофизати растаниҳои ҳудудӣ ва гурӯҳҳои табиӣ ташкилдодаи онҳо дар ҳолати таҳдид қардани хатари нобудшавӣ ҳангоми офатҳои табиӣ ва дигар сабабҳо;
- муҳофизати хоки дорои растаниҳои нашъунамоқунанда аз бодлесӣ (эрозия), сел, обзеркунӣ, ботлоқшавӣ, шӯршавӣ, хушкшавӣ, саҳтшавӣ, ифлосшавӣ аз партовҳои саноатӣ ва маишӣ, чоришавии об, моддаҳои химиявӣ радиоактивӣ ва дигар омилҳои харобшавӣ;
- муваққатан (консерватсия) ҳобонидани қори объектҳои харобшудаи олами наботот, агар бо тарзи дигар онҳоро барқарор кардан ва маҳсулнокиашонро зиёд кардан аз имкон берун бошад;
- гузарондани тадқиқотҳои илмӣ барои асоснок намудани чораҳои муҳофизат ва барқароркунии объектҳои олами наботот ва мусоидат намудан барои гузарондани ин тадқиқотҳо.

Мақомоти ваколатдор дар доираи барномаҳои дахлдор барои муҳофизати объектҳои олами наботот чораҳои зарурӣ меандешад.

Муҳофизати объектҳои олами наботот бо роҳҳои зерин таъмин карда мешаванд:

- муқаррар кардани қоидаҳо ва меъёрҳои муҳофизату истифодаи объектҳои олами наботот;
- муқаррар кардани маҳдудиятҳо ва манъкуниҳо дар истифодаи объектҳои олами наботот;
- бо тартиби муқарраршуда ташкил кардани мамнӯъгоҳҳо, боғҳои миллӣ, парваришгоҳҳо, ҷудо кардани дигар ҳудудҳо ва объектҳои табиӣ махсус муҳофизатшаванда;
- муқаррар намудани низоми махсуси муҳофизати намудҳои растаниҳое, ки ба Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда шудаанд, инчунин намудҳои растаниҳо ва гурӯҳи растаниҳои нодир, эндемӣ, қадима ва зери хатари нестшавӣ қарордошта;
- ташкили тадқиқотҳои илмӣ барои таъмини чорабиниҳои муҳофизат ва барқароркунии объектҳои олами наботот;
- бақайдгирии дарахтон ва буттазорҳои сарсабз;
- тарбияи шаҳрвандон дар рӯҳияи муносибати эҳтиёткорона, ғамхорона ва сарфакорона ба объектҳои олами наботот, тарғибот тавассути воситаҳои ахбори умум дар бораи муҳофизат ва истифодаи оқилонаи онҳо;
- гузаронидани мониторинг ва назорати давлатии муҳофизат ва истифодаи марғзорҳо.

Чораҳои ҷиҳати муҳофизати объектҳои олами наботот мақомоти ваколатдор, инчунин мақомоти идоракунии ҳочагӣ, ки қорхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо дар ихтиёри онҳо қарор доранд ва объектҳои олами набототро истифода мебаранд, аз ҷумла иҷоракорон, дар асоси барномаҳои ҷумҳуриявӣ, инчунин меъёру қоидаҳои муҳофизат ва истифодаи оқилонаи объектҳои олами наботот амалӣ мегардонанд.

Моддаи 11. Муҳофизати муҳити нашъунамои растаниҳои ҳудудӣ ва гурӯҳи растаниҳои табиӣ, пешгирии нобудшавии онҳо дар чараҳои истехсолот

ҳама гуна фаъолият, ки ба ҳолати объектҳои олами наботот таъсир мерасонад, бояд бо риояи талаботи муҳофизати онҳо амалӣ гардонда шавад.

Ба намудҳои фаъолият, ки ба ҳолати объектҳои олами наботот таъсир мерасонанд, инҳо шомиланд: ҷойгиркунии объектҳои ҳочагидорӣ ва иншоотҳо, сохтмони шохроҳҳои нақлиёт, маҳалҳои аҳолинишин, аз ҷумла иҷрои қорҳои ҷустуҷӯи геологӣ, ҷудо кардани қорҳои ва гузаронидани қорҳо, таҳияи хатти сайри туристӣ ва ташкили ҷойҳои истироҳати оммавии аҳоли, мелиоратсияи замин, ҷойҳои истифодаи ҷангал ва об, ба муомилоти ҳочагӣ додани заминҳои нав. ҳангоми ҷойгиркунонӣ, лоиҳакашӣ, сохтмон ва азнавсозии маҳалҳои аҳолинишин бояд чорабиниҳо оид ба муҳофизати объектҳои олами наботот низ пешбинӣ ва амалӣ гардонидани дахлнопазирии қитъаҳо, ки ба сифати муҳити сабзии растаниҳои ҳудудӣ ва гурӯҳи растаниҳои нодир аз ҷиҳати илмӣ арзиши махсус доранд, таъмин карда шаванд.

Ба истифода додани объектҳо ва татбиқи технологияе, ки чораҳои ҳимояи олами набототро бинобар тағйир ёфтани муҳити нашъунамои растаниҳои ҳудудӣ ва гурӯҳҳои табиӣ таъмин намекунад, манъ аст.

Маҳалли ҷойгиркунонӣ, лоиҳакашӣ, сохтмон ва азнавсозии қорхонаҳо, иншоотҳо ва дигар объектҳо, тағйир ёфтани равандҳои технологӣ, истехсоли намудҳои нави маҳсулот ва молҳо дар қорхонаҳои амалқунанда, системаи тозакунии партовҳо, ки ба ҳолати объектҳои олами наботот бинобар вайрон шудани муҳити нашъунамои растаниҳои ҳудудӣ ва гурӯҳи растаниҳои табиӣ таъсир мерасонанд, бо мақомоти ваколатдор бо тартиби муайянкардаи конунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқа карда мешавад.

ҳангоми ба истифода додани қорхонаҳои нав ва азнавсозии қорхонаҳои амалқунанда, иншоотҳо ва дигар объектҳо, қорӣ намудани технологияҳои нав ва амалӣ гардондан ё тағйир додани технологияҳои

коркунанда ё иҷрои дигар корҳои истеҳсоли, истеҳсоли намудҳои нави маҳсулот, истифодаи воситаҳои нақлиёт, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ вазифадоранд, ки барои пешгирии нобудшавӣ ва расонидани зарари дигар ба объектҳои олами наботот чораҳо андешанд.

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ вазифадоранд бо партовҳои маишӣ ва дигар партовҳо, инчунин бо маҳсулоти нафтӣ ва кимиёвӣ ба ифлосшавии ҳудудҳое, ки растаниҳо ишғол кардаанд, роҳ надиханд. Рехтани хокрӯбаҳо, партовҳои маишӣ ва истеҳсоли берун аз ҷойҳое, ки бо тартиби муқарраргардида ба ин мақсад ҷудо карда шудаанд, манъ аст.

Дар гурӯҳҳои растаниҳои табиӣ сӯзонидани растаниҳои хушк манъ аст.

То оғози сохтмон дар ҳудудҳое, ки барои сохтмон, обпуркунӣ ё роҳи нақлиёт ҷудо карда шудаанд, бо тартиби муқарраргардида бояд растаниҳои аз ҷиҳати хочагӣ пурқимати хурдӯй ҷамъоварӣ карда шаванд, растаниҳои нодире, ки таҳти ҳатари нестшавӣ қарор доранд, дар сурати имконнопазир будани нигоҳдории ҷои нашъунамои онҳо бояд ба ҳудуди дигар, ки мақомоти ваколатдор муайян менамоянд, кӯчонида шаванд.

ҳангоми истифодаи воситаҳои муҳофизати растаниҳо омилҳои сабзии онҳо, нуриҳои минералӣ ва дигар доруҳо, ки дар хочагии халқ ба кор бурда мешаванд, талаботи муҳофизати растаниҳои хурдӯй, гурӯҳи растаниҳое, ки онҳо ташкил мекунанд ва муҳити нашъунамои онҳо бояд ба назар гирифта шаванд. Истифодаи воситаҳои кимиёвӣ муҳофизати растаниҳо ва дигар доруҳо бо мақсади кам кардани таъсири зарари онҳо ба олами наботот ва муҳити зист бояд бо чорабиниҳои агротехникӣ, селекционӣ ва генетикӣ, биологӣ ва дигар чорабиниҳо якҷоя сурат гирад.

ҳангоми тайёр намудан ва аз хориҷа харидорӣ кардани доруҳои нав бояд меъёрҳои ҳадди ниҳонӣ ғушавӣ онҳо дар муҳити зист, ки муҳофизати растаниҳои хурдӯй, гурӯҳи ташкилдодаи онҳо ва муҳити нашъунамои онҳоро таъмин менамоянд, таҳия карда шаванд.

Ба манфиати муҳофизати объектҳои олами наботот мумкин аст ба истифодабарандагони онҳо, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Тоҷикистон ӯҳдадорӣ дахлдор вогузор карда шавад.

Моддаи 12. Муҳофизати растаниҳои нодир ва намудҳои растаниҳои таҳти ҳатари нестшавӣ қарордошта ва гурӯҳҳои табиӣ растаниҳо

Растаниҳои нодир ва намудҳои растаниҳои таҳти ҳатари нестшавӣ қарордошта ва гурӯҳҳои табиӣ ташкилдодаи онҳо ба Китоби Сурхи Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил карда, ба таври махсус муҳофизат карда мешаванд.

Ба амалҳое, ки боиси нобудшавӣ, коҳиши захираҳо ё вайрон шудани муҳити нашъунамои намудҳои растаниҳои нодир, зери ҳатари нестшавӣ қарордошта ва гурӯҳҳои онҳо мегардад, роҳ дода намешавад.

Барои ҳифз кардани намудҳои растаниҳое, ки барқароркунии онҳо дар шароити табиӣ душвор аст, бо қарори мақомоти ваколатдор барои дар шароити дигар барқарор кардани онҳо бояд чораҳо андешида шаванд.

Моддаи 13. Намудҳои истифодаи объектҳои олами наботот

Дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи қонунгузорӣ ба истифодаи намудҳои зерини объектҳои олами наботот роҳ дода мешавад:

- тайёр кардани ҳуҷҷатҳои барои эҳтиёҷоти чорводорӣ;
- истифодаи объектҳои олами наботот барои чаронидани чорво, занбӯрпарварӣ ва кирмакпарварӣ;
- ҷамъоварӣ ва тайёр кардани ашёи хоми доруворӣ, техникӣ ва ғизоӣ гиёҳҳои хурдӯй;
- истифодаи олами наботот барои эҳтиёҷоти хочагиҳои ҷангал, шикор ва моҳидорӣ;
- истифодаи хусусиятҳои олами наботот дар бобати муҳофизати хок, ба вучуд овардани қабати ҳосилхези хок, муҳофизати об ва дигар хусусиятҳои он;
- истифодаи олами наботот ба мақсадҳои илмӣ тадқиқотӣ, ҳифзи табиат, фарҳанги маърифатӣ, тарбиявӣ ва эстетикӣ;
- истифодаи олами наботот ба мақсадҳои истироҳатӣ ва туристӣ.

Моддаи 14. Тартиби истифодаи объектҳои олами наботот

Объектҳои олами наботот бояд дар маҷмӯъ бо системаи чорабиниҳои муҳофизат ва барқароркунии захираҳои табиӣ растаниҳо, нигоҳдории муҳити нашъунамои онҳо ва риояи қоидаҳо, мӯҳлатҳо, лимит ва меъёрҳои муқарраргардида мавриди истифода қарор гиранд.

Истифодабарандагони замин ҳамзамон истифодабарандагони объектҳои олами набототе мебошанд, ки дар заминҳои ба онҳо вобасташуда меоянд.

Феҳристи намуни растаниҳои хурдӯй, қисмҳо ва маҳсулоти онҳо, инчунин феҳристи намуни растаниҳоро, ки аз муҳити табиӣ хориҷ кардани онҳо манъ аст ё бо мақсади муҳофизат ва барқароркунии онҳо маҳдуд карда мешавад, Ҳуҷумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Тартиби истифодаи ин намудҳоро мақомоти ваколатдор муқаррар мекунанд.

Истифодаи намудҳои алоҳидаи объектҳои олами наботот дар асоси гирифтани иҷозатнома (литсензия) амалӣ мегардад.

Тартиби иҷозатномадиҳӣ ба объектҳои олами наботот, ки барои истифодаи онҳо гирифтани иҷозатнома ҳатмист, тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» сурат мегирад.

Моддаи 15. Истифодаи объектҳои олами наботот барои эҳтиёҷоти чорводорӣ, занбӯрпарварӣ ва дигар мақсадҳо

Растаниҳои худрӯе, ки барои эҳтиёҷи чорводорӣ, чаронидани чорво, кирмакпарварӣ заруранд, мумкин аст ҳам дар худудҳои махсуси ба ин мақсад ҷудокарда, инчунин дар қитъаҳои ба мақсадҳои дигар таъиншуда захира карда шаванд.

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонанд растаниҳоро барои эҳтиёҷоти занбӯрпарварӣ аз рӯи шартнома бо истифодабарандагони доимии қитъаҳои замин, ки ба ин мақсад дода шудаанд, истифода баранд.

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки истифодабарандагони алафзорҳои табиӣ ва ҷарогоҳҳо мебошанд, вазифадоранд мутобиқи Қонуни мазкур талаботро оид ба муҳофизат, истифодаи оқилона ва афзун гардондани маҳсулнокии онҳо риоя намоянд.

Моддаи 16. Тайёркунӣ, чамъоварӣ, коркард, қабул ва фурӯши ашёи хоми доруворӣ, техникаӣ ва ҳӯроквории растаниҳои худрӯй ва маҳсулоти онҳо

Шахсони воқеӣ (ҷудогона ё якҷоя) метавонанд дар тайёр кардани ашёи хоми доруворӣ ва техникаӣ растаниҳои худрӯй ва маҳсулот барои ҳӯрокворӣ, аз рӯи шартномаҳо бо истифодабарандагони асосии объектҳои олами наботот иштирок намоянд.

Ба шахсони воқеӣ чамъоварӣ бо мақсади истеъмоли шахсӣ, фурӯш ё коркарди растаниҳои худрӯй, ки ба феҳристи растаниҳои нашъаовар дохил гардидаанд, қисмҳо ва маҳсулоти онҳо, боқимондаи заминҳои даравшуда, инчунин партовҳои ашёи хоми нашъаовар, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, манъ аст. Тайёркунӣ, чамъоварии ашёи хоми растаниҳои мазкур аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода мешавад.

Тайёркунӣ ва чамъоварии ашёи хоми доруворӣ ва техникаӣ растаниҳои худрӯй дар ҷойҳои табиӣ наботот, ки он метавонад ба олами наботот ё ҳайвонот, инчунин ба саломатии аҳоли зарар расонад, мумкин аст бо тартиби муқарраргардида манъ ё маҳдуд карда шавад.

Моддаи 17. Истифодаи объектҳои олами наботот ба мақсадҳои илмию тадқиқотӣ, фарҳангию маърифатӣ, тарбиявӣ, эстетикӣ, истироҳатӣ ва туризм, солимгардонӣ ва истифодаи хусусиятҳои муҳитофарии объектҳои олами наботот

Истифодаи объектҳои олами наботот ба мақсадҳои илмию тадқиқотӣ, фарҳангию маърифатӣ, тарбиявӣ, эстетикӣ, истироҳатӣ ва туризм, солимгардонӣ (тавассути шаклҳои гуногуни таҳқиқ, ҷенкунӣ, суратгирӣ ва ғайра) бо чамъоварӣ қардан ва накардани растаниҳои худрӯй, қисмҳо ва маҳсулоти онҳо аз муҳити табиӣ дар сурате роҳ дода мешавад, ки агар он ба олами наботот зарар нарасонад ва ҳуқуқи истифодабарандагони объектҳои олами набототро поймол накунад, ба истиснои ҳолатҳои, ки ҷунин истифодабарӣ манъ карда шудааст.

Барои ташкили истироҳати оммавии аҳоли ва дигар мақсадҳои истироҳатӣ ва туризм, фарҳангию маърифатӣ, тарбиявӣ, эстетикӣ, инчунин солимгардонӣ **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ** истифодабарандагони доимии объектҳои олами наботот, инчунин дигар корхонаю муассиса ва ташкилотҳо бо мувофиқаи онҳо оид ба ободонӣ ва хизматрасонии фарҳангию маишӣ ба аҳоли бо назардошти зарурати нигоҳ доштани манзараҳои табиӣ, муҳити нашъунамои растаниҳои худрӯй бо риояи тарҳи меъморӣ паркҳои табиӣ миллӣ, истироҳатгоҳҳо, дигар минтақаҳои истироҳатӣ ва туристӣ, солимгардонӣ, наздишаҳрӣ ва талаботи санитарӣ чорабиниҳо мегузаронанд. **(ҚҶТ аз 5.01.08 № 353)**

Истифодаи хусусиятҳои объектҳои олами наботот оид ба муҳофизати хок, ба вучуд овардани қабати ҳосилхези хок, муҳофизати об ва дигар хусусиятҳои муҳитофарӣ, мубориза барои пешгирии тармафурӯӣ, эрозияи замин, шустабарии соҳилҳо, ҳангоми рекултиватсияи замин, амалӣ гардондани дигар корҳои мелиоративӣ, бидуни аз муҳити табиӣ чамъоварӣ қардани растаниҳои худрӯй дар ҳама ҷо роҳ дода мешавад, ба истиснои ҳолатҳои, ки бо тартиби муқарраргардидаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

Истифодаи хусусиятҳои муайяншудаи объектҳои олами наботот бо роҳи аз муҳити табиӣ чамъоварӣ қардани растаниҳои худрӯй (тавассути тайёр кардани мева, тухмӣ, узвҳои зеризаминии онҳо ва ғайра) бо тартиби пешбининамудаи ҳамин Қонун ва дигар санадҳои меъриӣ ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Моддаи 18. Коллексияҳои ботаникӣ

Тартиб додан ва пурра гардондани коллексияҳои ботаникӣ бо роҳи аз муҳити табиӣ чамъоварӣ қардани растаниҳои худрӯй аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар сурати риояи талаботи ҳамин Қонун бо тартибе, ки мақомоти ваколатдор муқаррар кардааст, иҷозат дода мешавад.

Коллексияҳои ботаникӣ, ки арзиши илмӣ, фарҳангию маърифатӣ, таълимию тарбиявӣ ё эстетикӣ доранд, ба қайди давлатӣ гирифта мешаванд. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки соҳибони ҷунин коллексияҳо мебошанд, вазифадоранд қоидаҳои нигоҳдорӣ, ба ҳисобгирӣ ва истифодаи коллексияҳои ботаникиро риоя намоянд. Қоидаҳои тартибдихӣ, нигоҳдорӣ, ба ҳисобгирӣ ва истифодаи коллексияҳои ботаникӣ, инчунин хариду фурӯш, фиристодан ва ба берун аз марзи ҷумҳурӣ баровардани онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

Моддаи 19. Истифодаи объектҳои олами наботот дар заминҳои таъиноти ҳифзи табиат, солимгардонӣ, истироҳатӣ ва таърихию фарҳангӣ

Объектҳои олами наботот дар заминҳои таъиноти ҳифзи табиат, истироҳатӣ, солимгардонӣ, таърихию фарҳангӣ бо тартиби муайяннамудаи ҳамин Қонун ва дигар санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода карда мешаванд.

Ба истифода ё иҷораи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки фаъолияти онҳо хилофи таъиноти мақсад ва низоми муқарраргардида мебошад, додани объектҳои олами наботот, ки дар заминҳои таъиноти ҳифзи табиат, солимгардонӣ, истироҳатӣ ва таърихию фарҳангӣ воқеъ гаштаанд, манъ аст.

Моддаи 20. Истифодаи объектҳои олами наботот дар заминҳои захиравӣ

Объектҳои олами наботот дар заминҳои захиравӣ мумкин аст ба истифода, иҷора ва дигар намудҳои истифодаи муваққатӣ пеш аз ҳама барои мақсадҳои кишоварзӣ ва хоҷагии чангал мутобиқи ҳамин Қонун ва дигар санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шаванд.

Моддаи 21. Истифодаи оқилона чун асоси сермаҳсулӣ ва нигоҳдорӣ олами наботот

Барои таъмини истифодабарии устувор ва мунтазами объектҳои олами наботот, ки ба захираҳои табиӣ барқароршаванда мансубанд, чунин шароитҳо муҳайё карда мешаванд:

- наботот дар ҳар маврид мувофиқи имкониятҳои экологӣ биологӣ растаниҳо, ки сабзиши муътадили минбаъда ва қобилияти барқароршавии онҳоро ҳалалдор намесозад, чамбоварӣ карда мешавад;
- объектҳои наботот, ки бо таъсири истифодаи номунтазам ё ҳодисаҳои табиӣ осеб дида, маҳсулнокиашон паст шудааст, бо роҳи муносибгардонии низоми истифода ва нигоҳубин барқарор сохта мешаванд.

Моддаи 22. Муқаррар намудани манъкунӣ ва маҳдудиятҳо дар истифодаи объектҳои олами наботот

Бо мақсади нигоҳдорӣ ва барқароркунии объектҳои олами наботот истифодаи намудҳои алоҳидаи он мумкин аст пурра маҳдуд карда шавад ё ба мӯҳлати номуайян бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон боздошта шавад.

Манъкунӣ ва маҳдудиятҳои истифодаи объектҳои олами наботот ҳам бо роҳи танзими фаъолият дар ҳудуди аз ҷиҳати хоҷагидорӣ истифодашаванда, ҳам бо роҳи пурра ё қисман хориҷ намудани ҳудуди муайян аз истифодаи хоҷагидорӣ (ташқил кардани мамнӯъгоҳҳо, қитъаҳои мамнӯъгоҳҳо дар парки табиӣ миллий, парваришгоҳҳо, эълон кардани ёдгориҳои табиӣ, ҷудо кардани дигар ҳудудҳои табиӣ маҳсул муҳофизатшаванда) метавонанд муқаррар гарданд.

Мақомоти ваколатдор бо мақсади нигоҳдорӣ ва барқароркунии объектҳои олами наботот, метавонанд аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ чамбоварӣ ва тайёр кардани намудҳои алоҳидаи растаниҳои худрӯй, қисмҳо ва маҳсулоти онҳоро дар намуди истехсоли ва коркарди нав ба мӯҳлати муайян манъ ё маҳдуд кунанд.

Моддаи 23. Қатъ гардидани ҳуқуқи истифодабарии объектҳои олами наботот ва аз истифодабарӣ гирифтани объектҳои олами наботот

ҳуқуқи истифодабарии объектҳои олами наботот мумкин аст дар ҳолатҳои зерин қатъ карда шавад:

- аз истифодабарӣ гирифтани замин;
 - ихтиёрӣ даст кашидан аз истифодабарии объектҳои олами наботот ё як қисми он;
 - ба охир расидани мӯҳлати муқарраркардаи истифода;
 - аз байн рафтани зарурати истифодабарии объектҳои олами наботот;
 - қатъ шудани фаъолияти субъектҳои истифодабаранда;
 - мунтазам иҷро накардани қоидаи меъёрҳо ва дигар талаботи муҳофизат, истифода ва барқароркунии объектҳои олами наботот;
 - мунтазам дар мӯҳлатҳои муқаррар гардида напардохтани ҳаққи истифодабарии захираҳои табиӣ растаниҳо, вайрон кардани шартҳои шартномаи иҷораи онҳо;
 - риоя накардани қоидаҳои намудҳои истифодаи олами наботот;
 - риоя накардани қоидаҳои истифодаи воситаҳои муҳофизати растани, ангеаҳои инкишофи онҳо, нуриҳои маъданӣ ва доруҳои дигар, ки ба олами наботот зарар мерасонанд;
 - риоя накардани қоидаҳои аз як ҷо ба ҷои дигар бурдан ва ба хориҷ фиристодани коллексияҳои ботаникӣ;
 - амалиёте, ки боиси нобуд ва кам шудани намудҳои набототе, ки ба онҳо хатари нобуд шудан таҳдид мекунад, гардидааст ё худ мегардад. (ҚҶТ аз 5.01.08 № 353)
 - дар дигар ҳолатҳое, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст.
- ҳуқуқи истифодаи объектҳои олами наботот ё як қисми онҳоро мақомоте, ки қитъаи заминро ба истифода додааст ё мақомоти ваколатдор қатъ мекунанд.

Моддаи 24. ҳавасмандгардонии иқтисодии чорабиниҳо оид ба муҳофизат, истифодаи оқилона ва барқароркунии объектҳои олами наботот

ҳавасмандгардони иқтисодии чорабиниҳо оид ба муҳофизат, истифодаи оқилона ва барқароркунии объектҳои олами наботот ба зиёд шудани ҳавасмандии истифодабарандагон, барои нигоҳ доштан ва барқарор кардани маҳсулоти олами наботот нигаронида шуда, инҳоро дар бар мегирад:

- аз фондҳои ҷумҳуриявӣ ё маҳаллии ҳифзи табиат ҷудо кардани маблағ барои барқароркунии объектҳои олами наботот, ки на бо гуноҳи онҳо вайрон карда мешаванд;

- додани грант, кредит, ҷудо намудани маблағ аз манбаъҳои дигаре, ки ба қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад.

Моддаи 25. Карантини растаниҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Тартиби воридоти (содироти) транзитии молҳои аз растаниҳо пайдошуда, инчунин феҳристи зараррасонҳо, касалиҳои растаниҳо ва алафҳои бегона, ки барои ҷумҳури аҳамияти карантинӣ доранд ва феҳристи объектҳои биологие, ки воридоти (содироти) онҳо мумкин нест, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 26. Кӯчондан, ба иқлим мутобиқ намудан ва пайванд кардани растаниҳо

Ба ҷойҳои нави нашъунамо кӯчонидани растаниҳо, мутобиқ намудани навъҳои нави растаниҳо, чорабиниҳо оид ба пайвандкунии растаниҳои хурдӯй дар шароити табиӣ бо мақсадҳои илмию тадқиқотӣ ва хоҷагӣ дар асоси ҳулосаҳои ташкилотҳои дахлдори илмӣ ва мақомоти давлатӣ оид ба карантини растаниҳо дар ҷумҳури ва бо қарори мақомоти ваколатдор иҷозат дода мешавад.

Қоидаҳои кӯчондан, ба иқлим мутобиқ ва пайванд кардани растаниҳоро мақомоти ваколатдор тасдиқ менамояд.

БОБИ 4.

ПЕШБУРДИ КАДАСТР ВА НАЗОРАТИ ДАВЛАТИИ МУҲОФИЗАТ ВА ИСТИФОДАИ ОБЪЕКТҲОИ ОЛАМИ НАБОТОТ

Моддаи 27. Мониторинги ҳолати олами наботот

Мониторинги олами наботот маҷмӯи таҳқиқҳои ҳолати объектҳои олами наботот барои саривақт ошкор сохтани тағйирот, арзёбии онҳо, пешгири ва рафъи оқибатҳои равандҳои манфӣ дар объектҳои олами наботот мебошад.

Моддаи 28. Кадастри давлатии объектҳои олами наботот

Кадастри давлатии объектҳои олами набототи Ҷумҳурии Тоҷикистон системаи ҳуҷжатҳои заруриро дар бораи низоми ҳуқуқи объектҳои олами наботот, тақсими онҳо аз рӯи гуруҳҳои истифодабарандагон, ҷойгиршавии ҷуғрофӣ ва маъмурию ҳудудӣ, майдонҳо, захираҳо, тавсифи миқдорӣ ва сифатӣ, арзиш дар хоҷагии халқ ва илм, арзёбии иқтисодии захираҳои табиӣ растаниҳои техникӣ, хӯроки чорво, доруворӣ, ғизоӣ ва дигар захираҳои табиӣ растаниҳо, истифодаи онҳо дар миқёси ноҳияҳо, шаҳрҳо ва вилоятҳо, ки барои таъмини муҳофизати самаранок, истифодаи оқилона ва барқароркунии заруранд, дар бар мегирад.

Пешбурди кадастри давлатии объектҳои олами наботот бо гузаронидани таҳқиқи топографию геодезӣ, геоботаникӣ, заминсозию ҷангалсозӣ ва дигар таҳқиқҳо, бақайдгири ва арзёбии ҳолати истифодаи объектҳои олами наботот таъмин карда мешавад.

Кадастри давлатии объектҳои олами наботот аз ҷониби мақомоти ваколатдор аз рӯи тартиби ягона, аз ҳисоби маблағи бучети давлатӣ бурда мешавад.

Истифодабарандагони объектҳои олами наботот, мақомоти заминсозӣ ва ташкилотҳои илмӣ давлатӣ ва ҷамъиятӣ, ки ашёи хоми хурдӯйро тайёр мекунанд, ӯҳдадоранд ба мақомоти ваколатдор, ки кадастри давлатии объектҳои олами набототро мебаранд, маълумоти худро дар бораи паҳншавӣ, майдонҳо, захираҳо, ҳосилнокӣ, арзёбии миқдорӣ, сифатӣ ва иқтисодии захираҳои табиӣ растаниҳо, муҳофизат ва истифодаи онҳо пешниҳод намоянд.

Моддаи 29. Назорати давлатии муҳофизат ва истифодаи объектҳои олами наботот

Назорати давлатии муҳофизат ва истифодаи объектҳои олами наботот аз таъмини риояи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи олами наботот иборат мебошад.

Назорати давлатии объектҳои олами набототро мақомоти ваколатдор амалӣ мегардонад.

БОБИ 5.

МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 30. Тартиби ҳалли баҳсҳо оид ба масъалаҳои муҳофизат ва истифодаи объектҳои олами наботот

Баҳсҳо оид ба масъалаҳои муҳофизат ва истифодаи объектҳои олами наботот ва баҳсҳои ба он алоқаманди молумулкӣ аз тариқи суд ҳал карда мешаванд.

Моддаи 31. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 32. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур
Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э. Раҳмонов

ш. Душанбе 17 майи соли 2004
№ 31